

Asia: VN/21436/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi terveydenhuoltolain, vankeuslain ja tutkintavankeuslain muuttamisesta (saattohoito ja erät muut muutokset)

Lausunnonantajan lausunto

Kommentit palliatiivista hoitoa ja saattohoitoa koskevista ehdotuksista ja perusteluista

THL pitää myönteisenä, että lakiesityksessä määritellään selkeästi palliatiivinen hoito ja saattohoito ja että lainsäädäntöä täsmennetään siten, että hyvinvointialueilla on velvoite järjestää palliatiivinen hoito ja saattohoito potilaan tarpeen mukaan perusterveydenhuollossa ja erikoissairaanhoidossa. THL pitää tärkeänä, että terveydenhuollon eri tasoilla ja sosiaalihuollossa voidaan puhua yhteisin käsittein.

THL arvioi, että esitys ei tuo hyvinvointialueille uusia järjestämisvastuita, mutta se voi tukea palliatiivisen hoidon ja saattohoidon järjestämistä nykyistä selkeämmin, laadukkaammin ja yhdenvertaisemmin koko maassa. Sääntelyn täsmentäminen voi myös edistää kansallisen palliatiivisen hoidon ja saattohoidon suositusten mukaisen hoidon toteutumista. THL kuitenkin toteaa, että palliatiivisen hoidon ja saattohoidon palvelujen toteutuminen riippuu hyvinvointialueiden käytettävissä olevista resursseista ja osaamisesta, jotka voivat vaihdella alueittain. Pelkkä sääntelyn täsmentäminen ei välttämättä yksin riitä poistamaan alueellisia eroja palvelujen saatavuudessa ja laadussa.

THL toivoo, että esitetyt lakimuotoilut tuovat lisäarvoa elämän loppuvaiheen hoitoon ja parantavat väestön mahdollisuuksia saada oikea-aikaista, laadukasta ja tarpeenmukaista palliatiivista hoitoa ja saattohoitoa diagnoosista ja asuinpaikasta riippumatta.

Kommentit hoitopaikan valintaa koskevista ehdotuksista ja perusteluista

THL katsoo, että terveyskeskuksen tai terveysaseman vaihto-oikeuden tihentäminen kolmen kuukauden välein tehtäväksi lisää asiakkaiden valinnanvapautta ja voi parantaa asiakastytyväisyyttä sekä palveluiden saavutettavuutta.

THL toteaa, että mahdollisuus vaihtaa terveysasemaa voi motivoida hyvinvointialueita kehittämään vähemmän suosittujen terveysasemien toimintaa ja siten tasapainottaa asiakasvirtoja. Toisaalta tiheämpi vaihtomahdollisuus voi haastaa perusterveydenhuollossa tavoiteltua hoidon jatkuvuutta, kuten omalääkäri- ja omahoitajamalleja, sekä lisätä jonkin verran työmäärää, kun potilaisiin joudutaan perehtymään uudelleen ja hoitoa aloittamaan alusta ilman aiempaa tuntemusta.

THL pitää perusteltuna, että lainsäädäntöä ehdotetaan täsmennettävän siten, että kirjallisen ilmoituksen hoitopaikan valinnasta voi tehdä paperisen ilmoituksen lisäksi myös sähköisesti. THL kuitenkin muistuttaa, että digitaalisten palvelujen kehittämisessä on samalla tärkeä huomioida asiakkaiden yksilölliset tilanteet, sillä kaikki eivät kykene tai halua käyttää sähköisiä palveluja.

Kommentit erikoissairaanhoidon hoitotakuun seuranta koskevista ehdotuksista ja perusteluista

THL:n näkemyksen mukaan erikoissairaanhoidon hoitoon pääsyn tietojen julkaisutiheyden muuttaminen neljästä kuukaudesta yhteen kuukauteen ei käytännössä muuta nykyistä toimintaa. Tiedot toimitetaan jo nykyisin kuukausittain THL:lle ja myös monet hyvinvointialueet julkaisevat tiedot kuukausittain verkkosivuillaan.

Lainsäädännön saattaminen vastaamaan nykyistä käytäntöä on siten tarkoituksenmukaista. THL pitää hyvänä, että muutos koskisi myös Vankiterveydenhuollon yksikköä.

THL katsoo, että tiheämpi tietojen julkaisu voi tukea valvontaa sekä parantaa hyvinvointialueiden mahdollisuuksia hyödyntää tietoja palvelujen seurannassa ja päätöksenteossa. Lisäksi ehdotettu lakimuutos voi lisätä potilaiden oikeuksien toteutumista lisäämällä hoitoon pääsy aikojen läpinäkyvyyttä ja potilaiden mahdollisuuksia seurata ns. hoitotakuun toteutumista erikoissairaanhoidossa.

Kommentit esityksen vaikutusarvioista

THL pitää lakiesityksen vaikutusarviota monipuolisena ja kattavana.

Mahdolliset muut kommentit

-

Hammar Teija
Terveysten ja hyvinvoinnin laitos THL